

aan**van**

ROC van Twente

onderwerpWetsvoorstel vereisten mbo-docenten
basisvaardigheden**Kenmerk**

Internetconsultatie 2025

datum

September 2025

pagina

1 van 4

Geachte heer, mevrouw,

Standpunt ROC van Twente – internetconsultatie wetsvoorstel vereisten mbo-docenten
basisvaardigheden

Binnen het middelbaar beroepsonderwijs wordt dagelijks zichtbaar hoe essentieel goed onderwijs in basisvaardigheden is voor de ontwikkeling en loopbaan van studenten. Tegelijkertijd vraagt dit onderwijs om deskundige docenten, die zich met grote betrokkenheid en professionaliteit inzetten.

ROC van Twente onderschrijft het belang van heldere en eenduidige bekwaamheidseisen voor docenten die bijdragen aan de ontwikkeling van basisvaardigheden. Die eisen dragen bij aan zichtbare en meetbare kwaliteitsversterking en professionalisering binnen het mbo. Daar de uitvoering van dit wetsvoorstel veel medewerkers raakt in hun dagelijkse praktijk hebben we bij het opstellen van onze reactie op deze consultatie zoveel mogelijk medewerkers gevraagd om hun inbreng.

Dit proces heeft geleid tot een aantal aandachtspunten die van invloed zijn op de uitvoerbaarheid en toekomstbestendigheid van het beleid en de uitvoeringskwaliteit. Een deel van de aandachtspunten hebben wij ingebracht in de reactie van de MBO Raad die door ROC van Twente van harte wordt ondersteund. Nochtans zijn er een aantal punten die we niet onbesproken willen laten.

Functie van verschillende geschiktheidsverklaringen en samenloop van termijnen

Met het wetsvoorstel wordt er een nieuwe geschiktheidsverklaring geïntroduceerd. De *geschiktheidsverklaring basisvaardigheid* dient te borgen dat mbo-docenten die lesgeven in de basisvaardigheden dit doen op het gewenste kwaliteitsniveau. De geschiktheidsverklaring geeft een mbo-instelling de mogelijkheid een docent voor een periode van twee aaneengesloten studie jaren te benoemen.

Er is bij de mogelijke verzwarende van een PDG in verband met basisvaardigheid uiteindelijk sprake van twee geschiktheidsverklaringen. Eén geschiktheidsverklaring af te geven door het bevoegd gezag van de mbo-instelling (i.v.m. het PDG) en één geschiktheidsverklaring af te geven door de instelling voor hoger onderwijs (i.v.m. de basisvaardigheden; zie 4.3.11). Dit lijkt op onnodige lastenverzwarende. Tevens doet dit mogelijk afbreuk aan het oordeel van de mbo-instelling daar voor beide soorten geschiktheidsverklaringen praktisch identiek onderzoek wordt uitgevoerd (zie ook hieronder).

Gelet op de wijze waarop het geschiktheidsonderzoek plaatsvindt, is het vreemd dat er een onderscheid mogelijk is tussen de twee voorgestelde verklaringen (PDG en basisvaardigheid). Er wordt immers bij beide verklaringen bij een geschiktheidsonderzoek naar praktisch dezelfde

criteria gekeken (zie onderstaande tabel).

Geschiktheidsverklaring PDG	Geschiktheidsverklaring basisvaardigheid
Geschiktheidsonderzoek: - voldoende geschikt bent om direct voor de klas te kunnen staan; - in staat binnen 2 jaar een bevoegdheid te halen; - welke aanvullende scholing en begeleiding benodigd.	Geschiktheidsonderzoek: - vooropleiding c.q. (beroeps)ervaring; - de geschiktheid van betrokkene voor het beroep van docent en - de beoordeling van de benodigde scholing en begeleiding.

Het is de vraag hoe een instelling docenten die reeds benoemd zijn afzonderlijk *tijdelijk* dient te benoemen op basis van een afgegeven geschiktheidsverklaring.

Het is verder bijzonder dat een mbo-instelling de gelegenheid krijgt, net als bij een geschiktheidsverklaring PDG, de benoemingsperiode met twee jaren te verlengen. In het geval van een geschiktheidsverklaring PDG is dat voor de hand liggend, daar het ook het bevoegd gezag van de instelling de betreffende geschiktheidsverklaring heeft afgegeven. In het geval van een geschiktheidsverklaring basisvaardigheid is sprake van afgifte door een instelling voor hoger onderwijs en lijkt verlenging door de mbo-instelling minder voor de hand te liggen. Net als bij de aanvraag zou er dan in geval van een verlenging toch minimaal sprake moeten zijn van afstemming tussen de hoger onderwijsinstelling en de mbo-instelling.

Benoeming voor vakken

In het voorstel lijkt vrij makkelijk afgestapt te worden van het uitgangspunt dat het mbo geen vakkenstructuur kent (zie pag. 38 van het voorstel). Een duiding van bekwaamheid met betrekking tot specifieke schoolvakken, zoals we die kennen voor het voortgezet onderwijs, is in het mbo afgeschaft (zie Service document benoembaar, bekwaam en bevoegd). Met de introductie van het getuigschrift 'docent basisvaardigheid' (zie pag. 7) dan wel 'docent basisvaardigheid MBO' (zie pag. 8) wordt met deze praktijk in het mbo gebroken¹. Zo wordt in het wetsvoorstel gesteld dat er sprake is van 'benoembaar te zijn als mbo-docent voor de generieke kwalificatie-eisen Nederlandse taal, rekenen of burgerschap' dan wel 'benoembaar te zijn voor de basisvaardigheden in het mbo' (pag. 19).

Het gaat volgens het voorstel over 'het geven van onderwijs in het generieke examenonderdeel Nederlandse taal, rekenen of burgerschap' (pag. 7) of onderwijs 'in het betreffende onderdeel' (pag. 19). Juist de generieke vakken worden in het mbo niet als afzonderlijke onderdelen beschouwd en bij voorkeur ook niet afzonderlijk geëxamineerd. Binnen het mbo is voortdurend sprake van een 'vertaling' door docententeams van vakinhoudelijke eisen, waaronder ook generieke vakken i.c. basisvaardigheden, naar beroepscontexten. Het is namelijk deze beroepscontext die zich bij uitstek leent als leeromgeving om kennis en vaardigheden op een integrale manier te ontwikkelen en te etaleren. Het doel is immers om studenten te kwalificeren voor een beroep. En een beroep is meer dan een verzameling vakken.

¹ Door de verschillen in benaming - 'docent basisvaardigheid' (4.3.12 WEB) versus 'docent basisvaardigheid MBO' (7a.6 WHW) - ligt er begripsverwarring op de loer.

Rol en verantwoordelijkheid van hoger onderwijsinstellingen

Het voorstel wekt verder de indruk dat de rol en verantwoordelijkheid van hoger onderwijsinstellingen een noodzakelijke voorwaarde zijn voor de kwaliteit van de professionalisering van ervaren mbo-docenten of zij die over een PDG beschikken. Daarmee 'wordt het overgelaten aan de expertise van degenen die het geschiktheidsonderzoek uitvoeren om te beoordelen of de aanvrager voldoet aan de aanvullende vereisten om onderwijs te verzorgen in de basisvaardigheden (pag. 22)'

Uit recent onderzoek blijkt echter dat lerarenopleiders in Nederland niet unaniem positief zijn over of er voldoende aandacht is voor verschillende aspecten van vakinhoud en vakdidactiek van Nederlands en Wiskunde in het curriculum van hun opleidingen (Prevoo e.a., 2024, p. 16). Daarnaast geven lerarenopleiders aan vaak niet te weten of hun studenten startbekwaam zijn bij afstuderen en velen zijn zelfs kritisch als het gaat om bekwaamheid voor Nederlands (Prevoo e.a., 2024, p. 30).

De wetenschap dat de curricula mogelijk inhoudelijk te kort schieten en dat lerarenopleiders niet in staat zijn om een oordeel over de bekwaamheid m.b.t. Nederlands en Wiskunde te vellen is meer dan zorgelijk. MBO-instellingen weten zelf daarentegen waar ze op moeten letten. Die ervaring hebben ze opgedaan door de functie van het PDG. Ze hebben daarnaast meer zicht op en ervaring met vakinhoudelijke en vakdidactische vragen die samenhangen met de integratie van basisvaardigheden, i.c. generieke vakken in het curriculum. Het is maar de vraag of hoger onderwijsinstellingen in staat zijn een programma in te richten en uit te voeren dat recht doet aan de specifieke positie van basisvaardigheden in het curriculum van het middelbaar beroepsonderwijs.

Recent onderzoek van de Radboud Universiteit en Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van curricula voor leraren in het funderend onderwijs laat helaas zien, dat zelfs curricula voor onderwijs dat wel een specifieke vakkenstructuur en duidelijke vakinhoudelijke eisen kent niet per definitie voldoende kwaliteit bieden (Bijlsma & Bosman, 2025).

Tot slot: het is van groot belang dat we het beroep van docent basisvaardigheid aantrekkelijk maken. De voorgestelde maatregelen moeten bijdragen aan kwaliteit én werkplezier. We hebben deze docenten hard nodig—laten we hen ondersteunen met beleid en faciliteiten die recht doet aan hun inzet en expertise.

Literatuur

Bijlsma, H., & Bosman, A. (2025). *Inventarisatie Curricula Voltijdroutes naar het Leraarschap Primair Onderwijs* [Onderzoeksrapport]. Radboud Universiteit en Inspectie van het Onderwijs.

Prevoo, T., Gort, R., & Rutten, A. (z.d.). *Bekwaamheid van aanstaande leraren Wat weten we uit bestaand onderzoek?* (Nos. 2024-94). SEO Economisch Onderzoek. <https://www.seo.nl/wp-content/uploads/2025/05/2024-94-Bekwaamheid-van-aanstaande-leraren.pdf>